

Hizkuntza egoerei aurre egiteko tresna

Langabetua naiz eta euskaldun berria. Beno, duela 25 urte ikasi nuen euskara eta ez dakit noiz arte izango naizen “euskaldun berria”, baina tira! Egia esan “berria” ez, baina “bakartia” banaiz. Euskara ikasi nuen sinetsita denok egingo genuela urrats hori, baina nire inguruan bakarra izan naiz, eta ez familian, ez kuadrillan ezin dut euskaraz egin. Gainera, iruditzen zait euskaraz ari naizenean, desiratzen egoten direla edozein aitzakia baliatzeko erdarara pasatzeko.

| MALEN ALDALUR AZPILLAGA |

Argazkia: Dani Blanco

HORRELAKO EGOERA batekin hasi daiteke, esaterako, EkoLingua solas-jokoa. DiKomA Ekintza-iker-kuntza Proiektuaren emaitza da mahai jolasa. Egunerokoan sortzen diren hizkuntza egoerei aurre egiteko baliabideak eskaintzea da helburua. EkoLingua (Ekologia Linguistikokoaren bidezko hizkuntza komunitatearen Ahalduntzea) mahai jokoa eztabaida du oinarri, eta bost-zazpi pertsonako taldeetan aritzekoa da.

Proiektua Eusko Ikaskuntzak eta Soziolinguistika Klusterrak garatu dute, besteak beste, ondoko bidelagunekin: Elhuyar, EHU, Bermeo, Zumaia, Oñati eta Errenteriako Udalak, HUHEZI fakultatea, Topagunea eta UEMA. Jolasaren iturburuan 2011n egindako hainbat topaketa daude, hala ere, 2012 eta 2014 urte bitartean gorpuztu zuten.

“Euskararen iraunkortasuna bultzatu eta hizkuntza gutxituen aldeko jarrerak hartzeko eztabaidatzea ezinbestekoa zela ikusten genuen”, dio Urangak. Hori dela eta, eztabaida ahalbidetuko zuten jolas baten bila hasi ziren; PlayDecide aurkitu zuten orduan. Aurretik, Elhuyar Fundazioak erabili zuen nanoteknologia oinarri zuen jolas bat egiteko: “Geure buruari

Bost-zazpi lagunen artean aritzeko jokoa da. Eztabaida jolasaren oinarrietako bat da eta ordu eta erdi iraun dezake aldi bakoitzak.

galdetu genion ea nola egin genezakeen hizkuntza-ekologia oinarri zuen jolas bat formatu horren gainean, eta horrela sortu genuen EkoLinguaA”.

Mahaiaren bueltan era anitzeko jendea bildu daiteke. Belen Uranga Soziolinguistika Klusterreko kideak uste du aberasgarria dela adin, jarduera eta euskararen ingu-

“Aberasgarria da adin, jarduera eta euskararen inguruko jarrera ezberdina duen jendeak elkarrekin jolastea”

ruko jarrera ezberdina duen jendeak elkarrekin jolastea. Bakoitzak tabloi antzeko bat du aurrean, bertan kartak batzen joatea da kontua, azken helburua jokoa egitea. Lau karta multzo bereizten dira; bakoitza kolore batekoa: Zuria (egoera), berdea (informazioa), urdina (eztabaidatzeko galdera) eta laranja (erronka).

Egoera bat abiapuntutzat hartuta —demagun hasieran aipatu duguna dela— hizkuntza-egoera zehatzak planteatu eta horien inguruan solastuko dira. Gero, informazio-kartelek hizkuntza ekologian oinarritutako argudioak lantzen lagunduko dio jokalaria; helburua, informazio hori aurreko kartetan planteatutako istorioekin lotzea da. Azkenik, eztabaida kartak daude, hauek, istorioetatik eta informazioetatik sortutako hausnarketa osatuko dute, ahalik eta karta-familia edo karta-multzo handiena lortuz. Hizketaldia baretzen edo norabidez urruntzen ari bada erronka txartela (laranja) erabiliko da jokalaria zirikatatu eta eztabaidaren muinera itzultzeko; maiz ez baita erraza zurrunbilotik ateratzea.

Nork jolas dezake?

Urangak dio hamabost urte ingurutik gorako edonork jolastu dezakeela: “Beharrezkoa da gutxieneko adin bat izatea, baina hortik aurrera edozeinek jolasteko modukoa da”. Hasteko, Erreterria, Zumaia, Oñati eta Bermeoko udal teknika-

riekin, Gipuzkoako Foru Aldundi-koekin, Ikastolen Elkartekoekin eta beste hainbat erakunde espezializaturekin egin zuten froga. Baina jada euskaltegi, lantegi, gaztetxe eta gainerako edozein tokitan erabiltzeko prest dagoela esan du Soziolinguistika Klusterreko kideak.

Hizkuntzaren gainean jarrera ezberdineko jendea batzea posible egiteko jokoa euskaraz eta gaztelaniaz dago eskuragarri. “Oso harrera ona eduki du orain artean. Jendeak erraztasun gehien duen hizkuntza hautatzen du eztabaidarako eta argudiaketetarako eta benetan intergarria da iritzi ezberdinak ezagutzea”, azaldu du Urangak.

Taldeka jolastu behar da ezinbestean, eztabaida jolas bat denez gero, bost, sei edo zazpi laguneko taldeetan aritzea gomendatzen da. Jolasak ordu eta erdi inguru iraungo du, karta bakoitzarekin gutxi gorabehera 30 minutu.

Jokoa bai? Zenbat?

EkoLingua hizkuntza guztien iraunkortasuna oinarri hartuta, hizkuntza gutxituen aldeko jarrerak sustatu eta komunitatea ahalmentzeko lagungarri izan nahi du. Gaia- inguruan hausnartzeko eta eztabaida sustatzeko jokoa zehar hainbat eztabaida-galdera planteatzen ditu. Honako hauek esaterako: Beharrezkoak al dira hizkuntza gutxituak? Modernoa al da elebarkartasuna? Zer da errespetua? Nora garamatza hizkuntzen arteko hierarkizazioak? Berreskuratu ala irabazi? Zein da hizkuntzarik garrantzitsuen?

Taldeak, ezinbestean, dinamizatzailer baten laguntza izango du: “Ikusi dugu dinamizatzailerak ezinbesteko garrantzia duela jolasean, bereziki, eztabaida eraginkorra izan dadin”. Horrela, informazio-kartak, eztabaida-kartak eta erronka-kartak

Hizkuntza ekologia oinarri

Hizkuntza ekologia, hizkuntza eta ekologia lotzen dituen pentsamendua eta praktika da. Hizkuntza, bere ingurumen naturalarekin lotzea du helburu. Urangak azaldu duenez, hizkuntza ekologian oinarritutako eztabaida pizten du jolasak, eta bakoitzak bere argudioak lantzeko parada eskaintzen du.

Hizkuntza zehatz bat ondorengo belaunaldiei osasuntsu transmititzeko, hizkuntza hori natural erabili behar da, bere funtzio pertsonaletan, kulturetan eta sozialetan. Horrela izango da hizkuntza hori iraunkorra. Hizkuntza ekologia hizkuntza guztiak bizirik eta osasuntsu garatzeko hizkuntzen iraunkortasunaz arduratzen dela azaldu du Soziolinguistika Klusterreko kideak. Bi printzipio nagusi ditu hizkuntza ekologiak: hizkuntza guztien balio unibertsala eta hizkuntza aniztasuna.

baliatuz, ahalik eta jokaldi gehienosatzea izango da helburua.

Pentsatzea, eztabaidatzera eta denen artean ondorioak ateratzera bultzatzen duen jolasa da EkoLingua, lagunartean zein bestelako edozein zirkulutan jolasteko egokia. Euskararen erronkak mahai gainerratu, posizionatu eta eguneroko hizkuntza-egoerei aurre egiteko erremintak eskaintzen dizkigu. Soziolinguistika Klusterreko webgunean dago jolasa eskuragarri PDF formatuan. Ez da erraza ordu eta erdian bukatzen, baina behin hasita seguru ez zaretela aspertuko. Jokoa bai? Zenbat? ■

Babeslea: IVAP

 HERRI ARDURALARITZAREN EUSKAL ERAKUNDEA euskal.eus	 Enplegu Publikoa Lan-eskaintzen harpidetza Lan-geltzak (Eusko Jaurlaritzak) Beste administrazioetako lan-eskaintzak Hautaketak Ondakidetzak, 2014-15eko Enplegu Publikoko eskaintzak Ertzaitzaren XXV. Promozioa	 Prestakuntza Administrazio orokorra Toki Administrazioak Foru aldundiak Bereziki hizkuntza prestakuntza EVEIU Prestakuntza jardueren homologazio prozedura	 Euskara Euskararen ikasketak Hizkuntza eskakizunak Bereziki hizkuntza prestakuntza Argitalpenak Euskaraz lan egiteko baldintzak EZO - Hizkuntza Zehatzaren Ofiziala
--	---	---	--